

การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของ  
มหาวิทยาลัยพะเยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตระดับปริญญาตรี  
The Needs Assessment for Teaching and Learning Management of General Education  
of University of Phayao as Perceived by Administrators, Teachers,  
and Undergraduate Students

ชลธิดา เทพหินลัฟ\* น้ำเงิน จันทรมณี\*\* นรินธน์ นนทมาลย์\*\*\* อาภาพรณ ประทุมไทย\*\*\*\*

นริศรา เสือคล้าย\*\*\*\*\* วรณกร พรประเสริฐ\*\*\*\*\* กัลวรา ภูมิล่า\*\*\*\*\*

สุมิตรา อินทะ\*\*\*\*\* และ ณัฐพงษ์ พรหมวงษ์\*\*\*\*\*

ประธานกรรมการโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยพะเยา\*

รองประธานกรรมการโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยพะเยา\*\*

กรรมการโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยพะเยา\*\*\*, \*\*\*\*, \*\*\*\*\*

กรรมการโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยพะเยา\*\*\*\*\* , \*\*\*\*\*

กรรมการและเลขานุการโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยพะเยา\*\*\*\*\*

Chonthida Thephinlap\* Namngern Chantaramanee\*\* Narin Nonthamand\*\*\* Arpapun Prathumthai\*\*\*\*

Narissara Suaklay\*\*\*\*\* Wannakorn Phornprasert\*\*\*\*\* Kanwara Pumila\*\*\*\*\*

Sumittra Intha\*\*\*\*\* and Nattapong Promwong\*\*\*\*\*

The Chairman of New Growth Engine Project, General Education Course, University of Phayao\*

The Vice Chairman of New Growth Engine Project, General Education Course, University of Phayao\*\*

The Committee of New Growth Engine Project, General Education Course, University of Phayao\*\*\*, \*\*\*\*

The Committee of New Growth Engine Project, General Education Course,

University of Phayao\*\*\*\*\* , \*\*\*\*\* , \*\*\*\*\* , \*\*\*\*\*

The Committee and Secretary of New Growth Engine Project, General Education Course,

University of Phayao\*\*\*\*\*

Corresponding author E-mail: chonthida.th@up.ac.th

(Received: September 12, 2022; Revised: October 31, 2022; Accepted: November 9, 2022)

## บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และสภาพความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 2) เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารคณะ/วิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 28 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 ของประชากร ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย 2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/อาจารย์ประจำหลักสูตร ระดับปริญญาตรี จำนวน 294 คน และ 3) นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 (รหัส 63) จำนวน 366 คน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามสภาพและความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและความคาดหวัง

ในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 6 ด้าน รวมทั้งหมด 35 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ จำนวน 6 ข้อ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าความตรง อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 และค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.982 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) การเปรียบเทียบรายคู่แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กัน (Dependent Sample T-Test) และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยสูตร  $PNI_{modified}$

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.12) รองลงมาคือ ด้านบริหารจัดการ ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.11) และด้านผู้เรียน ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.09) ตามลำดับ 2) ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า อาจารย์ และนิสิต มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

**คำสำคัญ:** การประเมินความต้องการจำเป็น, หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

### Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current condition, expected condition, and the condition of needs for teaching and learning management at the University of Phayao, and 2) to compare the current and expected conditions of teaching and learning management at the University of Phayao as perceived by administrators, teachers, and undergraduate students. The samples were divided into 3 groups as follows: 1) 28 administrators of faculty or colleges at the University of Phayao by using the method of determining the sample size from a sample of 20% of the population and a simple random sampling method; 2) 294 responsible teachers or teachers of undergraduate curriculum; and 3) 366 second-year undergraduate students at the University of Phayao (Code 63) by using Yamane's sample size estimation formula and a stratified random sampling method. The research instrument used in this research was a questionnaire with a 5-level rating scale regarding the condition and expectations of teaching and learning management at the University of Phayao. It was divided into 3 parts, consisting of Part 1 General Information, Part 2 Opinions about conditions and expectations towards teaching and learning management of general education at the University of Phayao in 6 aspects, totalling 35 items, and Part 3 Suggestions, totalling 6 items. The instrument used in this research had a content validity (IOC) between 0.6 and 1.0 and a reliability of 0.982. One-way ANOVA with mean and standard deviation dependent sample t-test and  $PNI_{modified}$  requirements were used to analyze the data.

The results of the research were as follows. 1) Regarding the needs of teaching and learning management in general education at the University of Phayao for administrators, teachers, and students, when considering each aspect, the content aspect was at the highest level ( $PNI_{modified} = 0.12$ ). It was followed by the management aspect ( $PNI_{modified} = 0.11$ ) and the student aspect ( $PNI_{modified} = 0.09$ ),

respectively. 2) The overall opinions of administrators, teachers, and students about the current condition of teaching and learning management in general education were statistically significantly different at the 0.05 level.

When comparing each pair, it was found that the mean scores of the teachers and students regarding the current condition of teaching and learning management in general education overall were statistically different at the 0.05 level, and 3) the overall opinions of administrators, teachers, and students about the expected conditions of teaching and learning in general education were not statistically significant different at the 0.05 level.

**Keywords:** Needs Assessment, General Education

## 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยพะเยาได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนภายใต้โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ “ศึกษาทั่วไปสู่คนไทยพันธุ์ใหม่ที่มีคุณภาพ” ที่มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมในด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และภาษาศาสตร์ มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะชีวิตและความรับผิดชอบต่อสังคม (Life Skills and Social Engagement) 2) ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม (Social Skills) 3) ความรู้ความสามารถที่เป็นสากล (Globally Knowledge and Talent) 4) ทักษะการคิดและการเป็นผู้ประกอบการ (Thinking and Entrepreneur Skills) รวมทั้งครอบคลุมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และทักษะชีวิตในสังคมดิจิทัล โดยมหาวิทยาลัยพะเยาได้ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน /บูรณาการรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้นักเรียนแบบสำเร็จภายใน 4 ภาคการศึกษา หรือภายในระยะเวลา 2 ปี ซึ่งแต่ละภาคการศึกษาจะมีผลการเรียนรู้และเนื้อหาวิชาที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ขั้นสูงขั้นและวิชาชีพของผู้เรียน โดยมีการผสมผสานรายวิชาหลักและรายวิชาเฉพาะของหลักสูตรของผู้เรียน และสอดแทรกกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผสมกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning หรือ PBL) และการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) รวมทั้งการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผลการเรียนรู้เชิงประจักษ์ (มหาวิทยาลัยพะเยา, 2560)

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยพะเยาได้ดำเนินโครงการพัฒนาทักษะการคิดเชิงออกแบบสำหรับอาจารย์เพื่อถ่ายทอดและให้คำปรึกษาแก่นิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพะเยา (Train the Trainer) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงออกแบบสำหรับอาจารย์ เพื่อถ่ายทอดและให้คำปรึกษาแก่นิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพะเยา และ 2) เพื่อให้อาจารย์นำความรู้และทักษะการคิดเชิงออกแบบไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพะเยา ผลการดำเนินการพบว่าอาจารย์ผู้รับผิดชอบ/ผู้สอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพะเยาได้มีการร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป อีกทั้งยังมีการร่วมกันระดมความคิดเห็นถึงจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่ผู้สอนคาดหวังและอยากให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากที่สุด ประกอบด้วย 1) ทักษะทางอารมณ์และสังคม (Soft Skills) 2) ทักษะเฉพาะวิชาชีพ (Hard Skills) และ 3) ความมุ่งมั่น (Determination) ตามลำดับ (นรินทร์ นนทมาลย์, นริศรา เสือคล้าย, ชลธิดา เทพหินลับ, น้ำเงิน จันทรมณี, กัลลวรา ภูมิลา และณัฐพงษ์ พรหมวงษ์, 2564)

มหาวิทยาลัยพะเยาได้มีการทบทวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย ที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง มีความรู้ความสามารถ มีมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ รู้ทันโลก

ทันเทคโนโลยี มีความรู้ภาษาอังกฤษที่สื่อสารได้ มีทักษะที่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่รู้รอบรู้ เข้าใจและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รวมถึงสังคม ศิลปะวัฒนธรรม และธรรมชาติ มีความใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สามารถปรับตัวได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีเป้าหมายชีวิต มีทักษะการเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม รวมถึงทักษะการจัดการและการเป็นผู้ประกอบการ ด้วยหลักสูตรที่ทันสมัย ยืดหยุ่น ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และอุตสาหกรรมใหม่ (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2553, 2553)

การใช้กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน จะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความถูกต้อง มีน้ำหนัก ทำให้การวางแผนการดำเนินงานมีทิศทางที่เป็นไปได้และมีโอกาสเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่มุ่งหวัง และทำให้ผู้สอนสามารถวางแผนการปฏิบัติงานภายใต้ทางเลือกที่เหมาะสม รวมถึงเป็นเทคนิคที่ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และสามารถตรวจสอบได้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) อีกทั้งยังเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในขั้นต่อไป

มหาวิทยาลัยพะเยาจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและการใช้ประโยชน์ของกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็น แต่อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมายังไม่พบผลการศึกษาศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยพะเยา ภายใต้มุมมองที่หลากหลายของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และสภาพความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต ทำให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และสภาพความต้องการจำเป็น เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ในการพัฒนาและวางแผนการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และสภาพความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตระดับปริญญาตรี

## 3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารคณะ/วิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 123 คน 2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/อาจารย์ประจำหลักสูตร ระดับปริญญาตรี จำนวน 600 คน และ 3) นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 (รหัสนิสิต 63) มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 3,933 คน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 688 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารคณะ/วิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากร้อยละ 20 ของประชากร ได้จำนวน 28 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) 2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/อาจารย์ประจำหลักสูตร ระดับปริญญาตรี จำนวน 294 คน และ 3) นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 (รหัส 63) จำนวน 366 คน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ผู้วิจัยยอมให้ความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นได้ร้อยละ 5 ด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

### 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น (Realistic Condition and Expectation Condition) ของผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/อาจารย์ประจำหลักสูตรและนิสิต โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งหมด 35 ข้อคำถาม และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อคำถาม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดำเนินการโดย 1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น จำนวน 35 ข้อ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องเหมาะสมของภาษา แล้วคำนวณหาค่า IOC (Index of Congruence) พบว่า ข้อคำถามทั้ง 35 ข้อ มีค่า IOC รายข้อ อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และ 2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/อาจารย์ประจำหลักสูตร และนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 30 คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.982

### 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 690 ฉบับ ทั้งนี้ได้ข้อมูลตอบกลับมาจำนวน 688 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.71 ของการตอบกลับ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงสรุปอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยสูตร  $PNI_{modified}$  (One-Way ANOVA) การเปรียบเทียบรายคู่แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กัน (Dependent Sample T-Test) และ

## 4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 1) ผู้บริหาร ประกอบด้วย คณบดี รองวิชาการ รองกิจการนิสิต จำนวน 28 คน 2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 294 คน และ 3) นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 366 คน

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตระดับปริญญาตรี มีรายละเอียดดังนี้

**ตารางที่ 1** สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาของผู้บริหาร (n = 28)

| รายการ      | สภาพปัจจุบัน |      |       | สภาพที่คาดหวัง |      |       | $PNI_{modified}$ | ลำดับ |
|-------------|--------------|------|-------|----------------|------|-------|------------------|-------|
|             | $\bar{X}$    | S.D. | ระดับ | $\bar{X}$      | S.D. | ระดับ |                  |       |
| 1. หลักสูตร | 4.14         | 0.23 | มาก   | 4.35           | 0.22 | มาก   | 0.05             | 4     |
| 2. เนื้อหา  | 4.04         | 0.31 | มาก   | 4.38           | 0.37 | มาก   | 0.08             | 2     |

ตารางที่ 1 (ต่อ)

| รายการ                     | สภาพปัจจุบัน |      |       | สภาพที่คาดหวัง |      |       | PNI <sub>modified</sub> | ลำดับ |
|----------------------------|--------------|------|-------|----------------|------|-------|-------------------------|-------|
|                            | $\bar{X}$    | S.D. | ระดับ | $\bar{X}$      | S.D. | ระดับ |                         |       |
| 3. ผู้เรียน                | 3.86         | 0.36 | มาก   | 4.15           | 0.30 | มาก   | 0.07                    | 3     |
| 4. ผู้สอน                  | 4.30         | 0.23 | มาก   | 4.49           | 0.18 | มาก   | 0.04                    | 5     |
| 5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ | 4.11         | 0.33 | มาก   | 4.29           | 0.24 | มาก   | 0.04                    | 5     |
| 6. การบริหารจัดการ         | 3.82         | 0.34 | มาก   | 4.25           | 0.28 | มาก   | 0.11                    | 1     |
| รวมเฉลี่ย                  | 4.05         | 0.30 | มาก   | 4.32           | 0.27 | มาก   | 0.07                    |       |

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.05$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.30$ ) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ( $\bar{X} = 4.14$ ) และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.11$ ) ตามลำดับ

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.32$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 4.49$ ) รองลงมาคือด้านเนื้อหา ( $\bar{X} = 4.38$ ) และด้านหลักสูตร ( $\bar{X} = 4.35$ ) ตามลำดับ

ผู้บริหารมีความต้องการจำเป็นด้าน การบริหารจัดการมากที่สุด (PNI<sub>modified</sub> เท่ากับ 0.11) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา (PNI<sub>modified</sub> เท่ากับ 0.08) และด้านผู้เรียน (PNI<sub>modified</sub> เท่ากับ 0.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาของอาจารย์ (n = 294)

| รายการ                     | สภาพปัจจุบัน |      |       | สภาพที่คาดหวัง |      |       | PNI <sub>modified</sub> | ลำดับ |
|----------------------------|--------------|------|-------|----------------|------|-------|-------------------------|-------|
|                            | $\bar{X}$    | S.D. | ระดับ | $\bar{X}$      | S.D. | ระดับ |                         |       |
| 1. หลักสูตร                | 3.65         | 0.22 | มาก   | 4.10           | 0.08 | มาก   | 0.12                    | 4     |
| 2. เนื้อหา                 | 3.55         | 0.29 | มาก   | 4.09           | 0.12 | มาก   | 0.15                    | 2     |
| 3. ผู้เรียน                | 3.54         | 0.11 | มาก   | 4.01           | 0.11 | มาก   | 0.13                    | 3     |
| 4. ผู้สอน                  | 4.14         | 0.24 | มาก   | 4.35           | 0.09 | มาก   | 0.05                    | 6     |
| 5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ | 3.71         | 0.06 | มาก   | 4.09           | 0.06 | มาก   | 0.10                    | 5     |
| 6. การบริหารจัดการ         | 3.52         | 0.19 | มาก   | 4.13           | 0.07 | มาก   | 0.17                    | 1     |
| รวมเฉลี่ย                  | 3.69         | 0.19 | มาก   | 4.13           | 0.09 | มาก   | 0.12                    |       |

จากตารางที่ 2 พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.69$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 4.14$ ) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 3.71$ ) และด้านหลักสูตร ( $\bar{X} = 3.65$ ) ตามลำดับ

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.13$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 4.35$ ) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ ( $\bar{X} = 4.13$ ) และด้านหลักสูตร ( $\bar{X} = 4.10$ ) ตามลำดับ

อาจารย์มีความต้องการจำเป็นด้านการบริหารจัดการมากที่สุด ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.17) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.15) และด้านผู้เรียน ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.13) ตามลำดับ

**ตารางที่ 3** สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาของนิสิต ( $n = 366$ )

| รายการ                     | สภาพปัจจุบัน |             |            | สภาพที่คาดหวัง |             |            | $PNI_{modified}$ | ลำดับ |
|----------------------------|--------------|-------------|------------|----------------|-------------|------------|------------------|-------|
|                            | $\bar{X}$    | S.D.        | ระดับ      | $\bar{X}$      | S.D.        | ระดับ      |                  |       |
| 1. หลักสูตร                | 3.86         | 0.13        | มาก        | 4.05           | 0.09        | มาก        | 0.05             | 4     |
| 2. เนื้อหา                 | 3.69         | 0.16        | มาก        | 4.04           | 0.09        | มาก        | 0.10             | 1     |
| 3. ผู้เรียน                | 3.73         | 0.08        | มาก        | 3.98           | 0.04        | มาก        | 0.07             | 2     |
| 4. ผู้สอน                  | 4.25         | 0.12        | มาก        | 4.35           | 0.08        | มาก        | 0.02             | 5     |
| 5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ | 3.88         | 0.09        | มาก        | 4.13           | 0.04        | มาก        | 0.06             | 3     |
| 6. การบริหารจัดการ         | 3.83         | 0.12        | มาก        | 4.09           | 0.05        | มาก        | 0.07             | 2     |
| <b>รวมเฉลี่ย</b>           | <b>3.87</b>  | <b>0.12</b> | <b>มาก</b> | <b>4.11</b>    | <b>0.07</b> | <b>มาก</b> | <b>0.06</b>      |       |

จากตารางที่ 3 พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.87$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 4.25$ ) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 3.88$ ) และด้านหลักสูตร ( $\bar{X} = 3.86$ ) ตามลำดับ

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.11$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.35$ ) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.13$ ) และด้านการบริหารจัดการ ( $\bar{X} = 4.09$ ) ตามลำดับ

นิสิตมีความต้องการจำเป็นด้านเนื้อหามากที่สุด ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.10) รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนและด้านการบริหารจัดการ ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.07) และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.06) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4** ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต ( $n = 688$ )

| รายการ      | ผู้บริหาร        |       | อาจารย์          |       | นิสิต            |       | รวม              |       |
|-------------|------------------|-------|------------------|-------|------------------|-------|------------------|-------|
|             | $PNI_{modified}$ | ลำดับ | $PNI_{modified}$ | ลำดับ | $PNI_{modified}$ | ลำดับ | $PNI_{modified}$ | ลำดับ |
| 1. หลักสูตร | 0.05             | 4     | 0.12             | 4     | 0.05             | 4     | 0.08             | 4     |
| 2. เนื้อหา  | 0.08             | 2     | 0.15             | 2     | 0.10             | 1     | 0.12             | 1     |
| 3. ผู้เรียน | 0.07             | 3     | 0.13             | 3     | 0.07             | 2     | 0.09             | 3     |
| 4. ผู้สอน   | 0.04             | 5     | 0.05             | 6     | 0.02             | 5     | 0.04             | 6     |

ตารางที่ 4 (ต่อ)

| รายการ                     | ผู้บริหาร               |       | อาจารย์                 |       | นิสิต                   |       | รวม                     |       |
|----------------------------|-------------------------|-------|-------------------------|-------|-------------------------|-------|-------------------------|-------|
|                            | PNI <sub>modified</sub> | ลำดับ | PNI <sub>modified</sub> | ลำดับ | PNI <sub>modified</sub> | ลำดับ | PNI <sub>modified</sub> | ลำดับ |
| 5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ | 0.04                    | 5     | 0.10                    | 5     | 0.06                    | 3     | 0.08                    | 4     |
| 6. การบริหารจัดการ         | 0.11                    | 1     | 0.17                    | 1     | 0.07                    | 2     | 0.11                    | 2     |
| รวมเฉลี่ย                  | 0.07                    |       | 0.12                    |       | 0.06                    |       | 0.09                    |       |

จากตารางที่ 4 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาของผู้บริหารอาจารย์และนิสิต เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด (PNI<sub>modified</sub> เท่ากับ 0.12) รองลงมาคือ ด้านบริหารจัดการ (PNI<sub>modified</sub> เท่ากับ 0.11) และด้านผู้เรียน (PNI<sub>modified</sub> เท่ากับ 0.09) ตามลำดับ

4.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวม ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวม

| แหล่งความแปรปรวน | ผลบวกยกกำลังสอง | องศาอิสระ | ค่าเฉลี่ยกำลังสอง | F      | Sig   |
|------------------|-----------------|-----------|-------------------|--------|-------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 8.062           | 2         | 4.031             | 8.892* | 0.000 |
| ภายในกลุ่ม       | 310.534         | 685       | 0.453             |        |       |
| รวม              | 318.596         | 687       |                   |        |       |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวม

| สถานภาพ   | $\bar{X}$ | ผู้บริหาร | อาจารย์ | นิสิต   |
|-----------|-----------|-----------|---------|---------|
| ผู้บริหาร | 4.022     | -         | 0.354*  | 0.154   |
| อาจารย์   | 3.668     | -         | -       | -0.199* |
| นิสิต     | 3.867     | -         | -       | -       |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่า ผู้บริหารกับอาจารย์ และนิสิตกับอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตารางที่ 7** การเปรียบเทียบสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา  
ในภาพรวม จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

| แหล่งความแปรปรวน | ผลบวกยกกำลังสอง | องศาอิสระ  | ค่าเฉลี่ยกำลังสอง | F     | Sig   |
|------------------|-----------------|------------|-------------------|-------|-------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 1.106           | 2          | 0.553             | 1.231 | 0.293 |
| ภายในกลุ่ม       | 307.833         | 685        | 0.449             |       |       |
| <b>รวม</b>       | <b>308.940</b>  | <b>687</b> |                   |       |       |

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

## 5. สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และสภาพความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของมหาวิทยาลัยพะเยา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตระดับปริญญาตรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และสภาพความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยาของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต ด้านเนื้อหา ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.12) ด้านการบริหารจัดการ ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.11) และด้านผู้เรียน ( $PNI_{modified}$  เท่ากับ 0.09) ถือเป็นความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนสูงสุดสามลำดับแรก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหามีความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาอยู่ในระดับสูงสุด เนื่องจากที่ผ่านมาการกำหนดเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของมหาวิทยาลัยพะเยายังไม่มีความหลากหลาย ไม่ตรงตามความต้องการของนิสิต นิสิตไม่สามารถเลือกเรียนเนื้อหาที่ตนเองสนใจ รวมไปถึงนิสิตยังไม่สามารถนำเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและวิชาชีพของนิสิตได้ ซึ่งเนื้อหาถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเนื้อหาเป็นตัวที่จะกำหนดกิจกรรม สอดคล้องกันกับ สุนันท์ สีพาย และไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2561) ที่กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาทั่วไป เป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาได้จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีแนวคิดและบุคลิกที่เหมาะสมกับสาขาวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ และสามารถประกอบวิชาชีพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ ลินดา เกณฑ์มา, ชลลดา พงศ์พัฒนโยธิน, อัครวิทย์ เรืองรอง, พนอเนื่อง สุทัศน์ ณ อยุธยา, ชัชศรัณย์ จิตคงคา, และจตุพล เจริญรื่น (2558) ที่พบว่าสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปนั้น ในด้านเนื้อหาควรออกแบบให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับปัจจุบัน ทั้งนี้เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย เช่นเดียวกันกับ เมษา นวลศรี, กุลชาติ พันธุ์วรกุล, นริศรา จริยะพันธุ์, นิติกร อ่อนโยน, ศิริขวัญ บุญธรรม, สุชาวดี สมสำราญ, และวิษณุ สุทธิวรรณ (2564) ที่พบว่าด้านเนื้อหา รายวิชา มีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับแรก โดยการออกแบบเนื้อหาควรเน้นให้มีรายวิชาเลือกอย่างหลากหลาย และออกแบบเนื้อหาให้มีความทันสมัยและน่าสนใจ

รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานทั้งในห้องเรียน และออนไลน์ ทั้งนี้ทุกหลักสูตรต้องเรียนร่วมกัน ภายใต้การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ผู้เรียนมีจำนวนมากเกินไป ทำให้สัดส่วนระหว่างผู้สอนและผู้เรียนไม่เหมาะสม รวมถึงรูปแบบ

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่ทำให้ขาดปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาด้านการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไป ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับลินดา เกนทมา และคณะ (2558) ที่กล่าวว่าในการจัดการเรียนการสอนควรปรับรูปแบบให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการเรียนแบบกลุ่มใหญ่ (มากกว่า 100 คน) จึงต้องใช้วิธีการหรือเทคนิคการสอนที่แตกต่างจากการสอนกลุ่มเล็ก และมีการตั้งเป็นคณะกรรมการผู้ประสานงานวิชาศึกษาทั่วไป

ลำดับที่สาม คือ ด้านผู้เรียนถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพราะผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอน แต่ที่ผ่านมาจนถึงขณะนี้ยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการเรียนในหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไป นิสิตไม่มีโอกาสเลือกเรียนในรายวิชาที่สนใจ รวมถึงนิสิตยังไม่สามารถนำความรู้และทักษะการฝึกปฏิบัติที่ได้จากการเรียนรายวิชาหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไปมาประยุกต์ใช้ในวิชาชีพหรือใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานวิจัยของ O'Keefe and Berger (1999) กล่าวว่า การที่คนเราจะประสบความสำเร็จในการเรียนหรือการประกอบอาชีพ ต้องมีเจตคติเชิงบวกให้กับตนเอง เพื่อให้มองเห็นปัญหาและสามารถแก้ปัญหาที่เหมาะสมได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ ชลธิดา เทพหินลัท, น้ำเงิน จันทรมณี, รักชาติ สุทธิพงษ์, และวรรณกร พรประเสริฐ (2564) ที่กล่าวว่า หลักสูตรรายวิชาศึกษาทั่วไป ถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี เนื่องจากมีความครอบคลุมเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานวิชาชีพ ความสำเร็จของบัณฑิตในอนาคตจะขึ้นอยู่กับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาศึกษาทั่วไปเป็นสำคัญ ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรได้ตามความถนัดและความสนใจ ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่มหาวิทยาลัยพะเยาคาดหวัง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเนื้อหาและด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ตามสมรรถนะบัณฑิตพันธุ์ใหม่ของมหาวิทยาลัยพะเยา

5.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพะเยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า

5.2.1 ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไปในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า อาจารย์ และนิสิตมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไปในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากอาจารย์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนโดยตรง ส่งผลให้การรับรู้ในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไปมีความแตกต่างจากนิสิต ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลจากการจัดการเรียนการสอนโดยตรง ดังนั้นมหาวิทยาลัยพะเยาควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับลินดา เกนทมา และคณะ (2558) ที่พบว่าการศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาตินั้น ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการรายวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อดำเนินการในการจัดการเรียนการสอน

5.2.2 ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไปในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งการที่ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตมีความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไปในด้านหลักสูตร เนื้อหา ผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ อย่างไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต มีการรับรู้ถึงความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไปอย่างเท่าเทียมกันตามเจตนารมณ์ของหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไปที่กล่าวไว้ว่า “มุ่งเสริมสร้างให้นิสิตมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมี

คุณธรรมพร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก” (แนวทางการบริหาร เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558, 2558) ผ่านโครงการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการใช้ ชีวิตสำหรับนิสิตใหม่ชั้นปีที่ 1 ในทุกปีการศึกษา

## 6. ข้อเสนอแนะ

### 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ด้านเนื้อหา ควรมีการออกแบบเนื้อหาให้มีความทันสมัย และมีความหลากหลายเพื่อให้ตรงตามความ ต้องการของผู้เรียน เพื่อต่อยอดไปสู่พื้นฐานของวิชาชีพ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

6.1.2 ด้านการบริหารจัดการ ควรกำหนดสัดส่วนของจำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม และกำหนดจำนวนผู้สอนต่อ ผู้เรียนให้มีความเหมาะสม รวมทั้งผู้สอนต้องมีความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับรายวิชา อีกทั้งควรเพิ่มช่องทางการ ติดต่อสื่อสารให้หลากหลาย มีการประชาสัมพันธ์ที่มีความรวดเร็วและทั่วถึง และมีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้มีความ เหมาะสมทั้งในรูปแบบออนไลน์และในห้องเรียน

6.1.3 ด้านผู้เรียน ควรมีจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เปิดใจยอมรับที่จะเรียนรู้ รวมทั้งให้ความสำคัญกับ รายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อให้บัณฑิตสามารถนำความรู้จากรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นได้

6.1.4 ด้านหลักสูตร ควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้มีความชัดเจน โดย กำหนดรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป รวมทั้งมีการชี้แจงรายละเอียด อย่างชัดเจน สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาและจำนวนหน่วยกิต

6.1.5 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย ผสมผสานกับเทคนิควิธีการสอนที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและเนื้อหาของรายวิชา ใช้สื่อการสอนที่มีความ หลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย การวัดและประเมินผลควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา มีความถูกต้องยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามความสนใจของผู้เรียน

6.1.6 ด้านผู้สอน ควรมีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเนื้อหาของรายวิชา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และมีจิตวิญญาณความเป็นครู

### 6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 เมื่อจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปครบทุกรายวิชาแล้ว ควรมีการวิจัยเพื่อ ประเมินผลการพัฒนาในทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการบริหารจัดการ ด้านผู้เรียน ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการ จัดการเรียนรู้ และด้านผู้สอน ว่าเป็นไปตามสภาพที่ควรจะเป็นหรือไม่

6.2.2 ควรมีการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัย พะเยา ตามการรับรู้ของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

## 7. รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

ชลธิดา เทพหินลับ, น้ำเงิน จันทรมณี, รักชิต สุทธิพงษ์, และวรรณกร พรประเสริฐ. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัด การเรียนการสอนแบบบูรณาการในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะบัณฑิตพันธุ์ใหม่ มหาวิทยาลัย พะเยา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 21(1), 67-81.

- นรินทร์ นนทมาลย์, นริศรา เสือคล้าย, ชลธิดา เทพหินลับ, น้ำเงิน จันทรมณี, กัลวรา ภูมิลา, และณัฐพงษ์ พรหมวงษ์. (2564). การสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาตามความต้องการของอาจารย์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 14(1), 115-127.
- แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558. (2558, 13 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 132 ตอนพิเศษ 295 ง, หน้า 2-24.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2553. (2553, 16 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 127 ตอนที่ 44 ก, หน้า 4-29.
- มหาวิทยาลัยพะเยา. (2560). *หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง 2560*. [เอกสารอัดสำเนา]. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เมษา นวลศรี, กุลชาติ พันธวรกุล, นริศรา จริยะพันธุ์, นิตกร อ่อนโยน, ศิริขวัญ บุญธรรม, สุขชาติ สมสำราญ, และวิชญ์ สุทธิวรรณ. (2564). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(6), 34-51.
- ลินดา เกณฑ์มา, ชลลดา พงศ์พัฒนโยธิน, อัครวิทย์ เรืองรอง, พนอเนียง สุทัศน์ ณ อยุธยา, ชัยศรีณย์ จิตคงคา, และจตุพล เจริญชื่น. (2558). การศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *วารสารสารสนเทศ*, 14(1), 69-81.
- สุนันท์ สipay และไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2561). เปลี่ยนผ่านการศึกษาไทยสู่ การศึกษา 4.0. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 24(2), 13-27.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

#### ภาษาอังกฤษ

- O'Keefe, E. J. & Berger, D. S. (1999). *Self-Management for College Student* (2nd ed.). NY: Partridge Hill.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). NY: Harper & Row Ltd.